

Bilag til erfagrupper vedr.:

Bekendtgørelse om påfyldning og vask af sprøjter.

[Bekendtgørelsen](#) om påfyldning og vask af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler trådte i kraft den 8. april 2009. Der bliver en overgangsperiode på et år, dvs. indtil 8. april 2010 for opdatering af sprøjter med det krævede udstyr samt for etablering af vaskepladser.

Bekendtgørelsen betyder, at

- påfyldning af plantebeskyttelsesmidler nu kun må ske, på det areal der skal sprøjtes eller på en vaskeplads med opsamling af spildevandet
- rengøring af sprøjter nu kun må ske i marken eller på vaskeplads med opsamling af vaskevandet.

Krav til marksprøjter

- gælder ikke rygsprøjter og væksthussprøjter

Præparatfyldeudstyr

Marksprøjter, herunder tågesprøjter, skal udstyres med præparatfyldeudstyr, eller der skal etableres anden form for anlæg til påfyldning af plantebeskyttelsesmidler, eksempelvis et stationært eller mobilt fyldeanlæg til fyldning af mindre tågesprøjter.

Præparatfyldeudstyr kan bestå af en beholder med låg, der er monteret på marksprøjten. En spuledyse kan aktiveres, så tom emballage kan skylles med vand fra skyllevandstanken eller sprøjtes hovedtank. Der findes også udstyr som består af en lanse, der suger bekæmpelsesmidlet op i sprøjtebeholderen.

Bekendtgørelsen bestemmer, at præparatfyldeudstyr eller udstyr til direkte injektion i sprøjten skal forefindes på landbrugsbedriften eller virksomheden. Det betyder, at der for især tågesprøjter og specialsprøjter kan etableres løsninger, hvor præparatfyldeudstyret ikke er direkte monteret på sprøjten. Funktionsmæssigt skal disse løsninger svare til præparatfyldeudstyr, der påmonteres på sprøjten. Påfyldning skal kunne ske fra en sikker arbejdsstilling, og tom emballage bør kunne skylles i samme arbejdsgang som påfyldningen af plantebeskyttelsesmiddel. Eksempelvis vil mindre tågesprøjter kunne fyldes stående på jorden, og skylning af emballage vil kunne ske ved hjælp af en spuledyse monteret på en slange med vandforsyning fra en skyllevandstank.

Opdatering af ældre sprøjter

Ældre sprøjter kan opdateres med præparatfyldeudstyr, som koster ca. 7.500 kr. Der er ingen krav til løsningerne, men midlerne skal kunne suges eller pumpes over i sprøjtes tank fra en sikker arbejdsstilling. Der derfor mulighed for hjemmetænkte løsninger.

Skyllevandstank

Som udgangspunkt skal alle marksprøjter have skyllevandstank, så restsprøjtevæsken kan fortyndes og udsprøjtes på det behandlede areal. Indvendig rengøring skal kunne ske med spuledyse.

Skyllevandstanken skal have kapacitet til efter afsluttet fortyndingsprocedure at have fortyndet restsprøjtevæsken 50 gange. Det vil sige, at den skal indeholde tilstrækkelig vand til, at den fortyndede sprøjtevæske, der efter fortyndingsproceduren kan udtømmes på behandlede areal, har en koncentrationen på højst 2 procent af den oprindelige sprøjtevæskes koncentration. På nyere marksprøjter vil skyllevandstanken normalt have en volumen på mindst 10 procent af sprøjte tankens volumen eller mindst 10 gange volumen af den sprøjterest, der kan fortyndes.

Der kan på ældre marksprøjter monteres rengøringsudstyr, som består af skyllevandstank, elektrisk pumpe, spuledyse samt slange og lanse til udvendig rengøring. Den elektriske pumpe skyller kontinuert sprøjte tanken indvendigt, alt imens sprøjten udsprøjter den stadig mere fortyndede sprøjtevæske. Med denne metode opnås en meget høj fortynding på meget kort tid.

Skyllevandstank skal forefindes på landbrugsbedriften eller virksomheden. Det betyder, at der for specialsprøjter og i andre særlige tilfælde kan etableres løsninger, hvor skyllevandstanken ikke er direkte monteret på sprøjten. Kravet er, at restsprøjtevæsken umiddelbart skal kunne fortyndes og udsprøjtes eller anvendes på det behandlede areal, samt at skyllevandet ledes gennem en spuledyse til indvendig skylning af sprøjte tanken. Der kan være typer af sprøjter,

hvor fast montering af spuledyse indvendigt i sprøjten ikke er hensigtsmæssig, eksempelvis weed wipere.

Skyllevandstank

En skyllevandstank kan være en integreret del af sprøjtens konstruktion eller være monteret som ekstraudstyr. Skyllevandstanken kan eksempelvis også være monteret som fronttank på den traktor, som bærer eller trækker sprøjten. I nogle tilfælde kan det være relevant, at skyllevandstanken på anden måde er mobil.

Spuledyser

En eller flere spuledyser skal være monteret indvendigt i sprøjtetanken og skal kunne forsynes med vand fra en skyllevandstank, med mindre der er tale om specielle marksprøjter.

Opdatering af ældre sprøjter

Ældre sprøjter kan opdateres med forskellige tekniske muligheder til fortynding og indvendig skylning af sprøjter, se f.eks. [FarmTest, Maskiner og planteavl nr. 100](#). Priserne for udstyr ligger mellem 4.000 og 8.000 kr.

Udstyr til udvendig rengøring

På landbrugsbedriften eller virksomheden skal der være udstyr og vandtanke til rådighed, som gør det muligt at foretage udvendig rengøring af marksprøjten på det behandlede areal efter udsprøjtning af plantebeskyttelsesmidler, medmindre udvendig rengøring af sprøjten sker på en vaskeplads med opsamling til gyllebeholder eller anden beholder.

Bedrifter eller virksomheder uden opsamling af vaskevand i beholder

Når vaskevand fra udvendig rengøring ikke kan opsamles, skal marksprøjten kunne rengøres på det behandlede areal. I de fleste tilfælde vil dette betyde, at der på sprøjten skal være monteret en vandslange, der kan forsynes med skyllevand. Funktionsmæssigt kan det være uhenigtsmæssigt at montere udstyr til udvendig rengøring direkte på mindre specialsprøjter. Udstyr til udvendig rengøring kan i sådanne tilfælde bestå af mobilt udstyr, der kan flyttes rundt på bedriften.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at rengøring af sprøjter og traktorer, der har været anvendt til sprøjtning, ikke må ske på vaskepladser til landbrugsmaskiner, hvor vaskevandet ikke opsamles i gyllebeholder eller anden beholder.

Bedrifter og virksomheder med opsamling af vaskevand

Udvendig rengøring af marksprøjter kan på bedrifter og virksomheder, hvor vaskevand fra udvendig rengøring opsamles i gyllebeholder eller anden beholder, ske med højtryksrenser eller ved brug af vandslange, der forsynes med rent vand.

...

Krav til opsamlingsbeholdere

Opsamlingsbeholdere skal være tætte, så der ikke kan ske udsivning af opsamlet vaskevand med indhold af plantebeskyttelsesmidler. Det er brugerens ansvar at rekvirere kontrol af beholdere. Nærmere oplysninger findes på Teknologisk Instituts [hjemmeside](#).

Gyllebeholdere

Gyllebeholdere vil altid have en størrelse, der betyder, at disse vil være underlagt 10 års beholderkontrol. Reglerne i husdyrbekendtgørelsen for sikkerhed og anvendelse af gyllebeholdere betyder endvidere, at der ikke skal etableres yderligere sikkerhedsforanstaltninger ved opsamling af vaskevand med rester af plantebeskyttelsesmidler.

Anden beholder end gyllebeholder

Anden beholder end gyllebeholder, der anvendes til opsamling af vaskevand og spild af plantebeskyttelsesmidler i forbindelse med påfyldning, må ikke anvendes til andre formål (§4). På mange bedrifter og virksomheder vil opsamling af vaskevand og spild af plantebeskyttelsesmidler i forbindelse med påfyldning ske fra pladser, hvor også andre maskiner kan vaskes. Normalt vil det være hensigtsmæssigt også at opsamle denne type vaskevand.

Der kan anvendes mange forskellige typer og størrelser af beholdere. Beholderne skal være tætte. Det kræver efter miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 2 tilladelse til at etablere nedgravede beholdere. Nedlagte ajlebeholdere vil normalt ikke kunne anvendes, idet de ofte må anses for at være utætte. Eksisterende beholdere, som anvendes til opsamling af vaskevand, skal opfylde bekendtgørelsens krav om tæthed.

Beholdere placeret over terræn kræver i henhold til miljøbeskyttelsesloven ikke godkendelse. Beholdere skal stå på et stabilt underlag.

Der findes anlæg, hvor vaskevandet behandles i et biologisk aktivt medie forud for opsamling i en beholder. Sådanne anlæg kan opfattes som en del af opsamlingssystemet, og skal være tætte, således at der ikke kan ske nedsivning eller afstrømning. Det skal bemærkes, at mediet i biologiske anlæg ved udskiftning skal behandles og bortskaffes som affald.

Ikke stationære beholdere i væksthuse

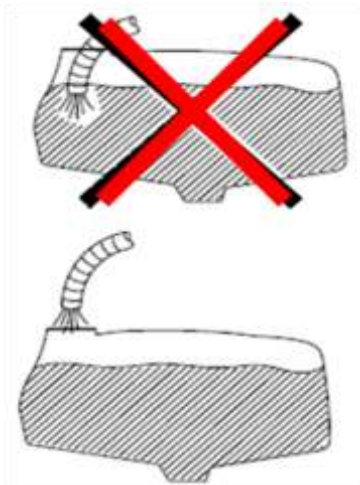
Hvis vaskevand i forbindelse med vask i væksthuse opsamles i en beholder, der ikke er stationær, skal det på beholderen fremgå, at den indeholder vaskevand med rester af plantebeskyttelsesmidler.

...

Krav til vandforsyningsanlæg

Ved påfyldning af vand på sprøjter skal det sikres, at der ikke kan ske overløb, og at der ikke er risiko for tilbagesugning. Sikring mod overløb af sprøjtetanken ved påfyldning af vand kan dels ske med tekniske hjælpemidler, dels ved at vandforsyningen har en kapacitet, så påfyldning af vand kan ske så hurtigt, at sprøjteføreren naturligt skal holde opsyn under fyldningen.

Tapsteder, som benyttes til påfyldning af sprøjter, skal være forsynet med kontraventil og vandur eller lignende installation, der forhindrer overløb ved opfyldning af sprøjtetanken. Der må ved påfyldning af sprøjter ikke være direkte kontakt mellem vandslange monteret på tapstedet og væsken i sprøjten.

Påfyldning af vand direkte fra tapsted

Vandpåfyldningsudstyret skal være således indrettet, at vandslangen ikke kan komme i direkte kontakt med væsken i sprøjtebeholderen. Det kan eksempelvis ske ved, at der etableres en rørføring, der gør det muligt at tappe vand direkte ned i sprøjtebeholderen.

Der er flere muligheder for at styre den mængde vand, der fyldes i sprøjtetanken. Det kan eksempelvis være et mekanisk vandur med manuel indstilling, flowmåler styret af sprøjtes computer eller en sensor, der måler højden af vandet i sprøjtes tank.

Påfyldning af vand fra buffertank, tankvogn eller lign.

Sker påfyldning af vand fra en stationær buffertank eller en mobil vandtank, kan den mængde vand, der skal påfyldes sprøjten, styres på forskellig måde. Ofte vil buffertanke være indrettet med en flydeventil, der sikrer, at mængden af vand i beholderen ikke overstiger sprøjtebeholderens volumen. Påfyldning fra denne type tanke kan også styres med vandur, sprøjtes computer mv.

Påfyldning fra hydranter

Ved påfyldning fra hydranter til markvanding skal der være samme forholdsregler til at forebygge tilbagesugning som for andre tapsteder. Ud over kontraventil ved selve tapstedet (afgangen fra hydranten, hvor slange kobles til), skal fyldesystemet på sprøjten indrettes med en hævertbryder, som sikrer mod direkte kontakt mellem væsken i sprøjten og vandforsyningen, så kontakten straks afbrydes ved driftsstop.

Indretningen til påfyldning af vand skal tage hensyn til, at der ikke dannes unødigt skum i sprøjten, dvs. at trykket i vandledningen skal nedsættes til et passende niveau. Det er nødvendigt at etablere en påfyldningsslange af en vis længde, hvis plantebeskyttelsesmidler og vand påfyldes samtidig, idet dette skal ske forskellige steder fra gang til gang i løbet af vækstsæsonen. En løsning kan være montering af en slange på sprøjten. Påfyldning af vand kan ske flere gange på samme sted ved hydranten, hvis plantebeskyttelsesmidler påfyldes andre steder i marken.

...

Påfyldnings- og vaskepladser

Påfyldning af plantebeskyttelsesmidler mark- og rygsprøjter skal enten ske på en vaskeplads med opsamling af spild eller på det areal, hvor plantebeskyttelsesmidlet skal udbringes. Væksthusprøjter kan tilsvarende påfyldes på en vaskeplads med opsamling af spild eller i det væksthuss, hvor plantebeskyttelsesmidlet skal udbringes.

Vaskepladser

En vaskeplads vil ofte bestå af et tæt betondække, men kan også etableres med andre materialer. Et eksempel kan være en egnet plastmembran med et dække, der kan modstå påvirkninger fra køretøjer og redskaber. Det skal sikres, at materialet er holdbart og forbliver tæt.

Vaskeplads til landbrugsmaskiner

Større husdyrbrug har eller vil oftest etablere en betonbefæstet plads ved siden af en gyllebeholder, hvorfra vaskevand og nedbør opsamles i gyllebeholderen. Størrelsen kan være varierende. Når pladsen anvendes til vask af sprøjte og traktor er det nødvendigt, at pladsen har en størrelse, der sikrer, at vaskevandet opsamles. Mange marksprøjter med bom er så store, at udstyr til udvendig rengøring med fordel monteres på sprøjten, således at den udvendige vask kan ske i marken. Det giver mulighed for at etablere en mindre vaskeplads, og dermed opsamling af mindre mængder af nedbør.

Vaskepladsen kan overdækkes, således at størrelsen af opsamlingsbeholderen ikke skal tage hensyn til nedbør, der falder på vaskepladsen.

Spild af plantebeskyttelsesmidler vil kunne tilbageholdes på vaskepladsen over en længere periode. Det vil derfor ikke være muligt at aflede nedbør fra pladsen til en recipient i perioder, hvor pladsen ikke anvendes. Anvendes pladsen også til vask af maskiner, der medfører et væsentligt oliespild, bør det i det konkrete tilfælde vurderes, om der er behov for at etablere olieudskillere. Se [Landbrugets Byggeblad](#) for vaskeplads til landbrugsmaskiner. Vask af marksprøjte og traktor vil i forhold til den generelle oliebelastning give et meget lille bidrag til olieudslippet.

Vaskeplads i forbindelse med forbeholder til gylletank

I forbindelse med mange gylletanke er der etableret en mindre betonbefæstet plads. Den kan anvendes ved påfyldning af plantebeskyttelsesmidler i sprøjten. Størrelsen vil ikke i alle tilfælde tillade udvendig vask af sprøjten, hvilket så skal ske på det areal, hvor plantebeskyttelsesmidlet er blevet udbragt.

Vaskeplads med opsamling af vand i anden beholder

Etablering af vaskeplads med opsamling af vaskevand i anden beholder vil ofte være relevant for større planteavlbrug, maskinstationer, plantager o. lign. Pladsen kan være placeret under tag, så opsamling af større mængder nedbør kan undgås.

Påfyldning og vask på det areal, hvor plantebeskyttelsesmidlet udbringes

Hvor sprøjtearbejdet har et mindre omfang, vil det ofte være hensigtsmæssigt at indrette anlæg og udstyr således, at påfyldning af plantebeskyttelsesmiddel og vask sker på det areal, hvor midlet udbringes. Det vil almindeligvis betyde, at første trin i påfyldningen vil være, at der fyldes rent vand i sprøjtebeholderen ved et tapsted på ejendommen. Af sikkerhedshensyn bør dette tapsted placeres med samme afstandskrav til vandforsyning og overfladevand, som er gældende for placering af vaskepladser.

Det vil oftest være hensigtsmæssigt, at der på sprøjte eller traktor monteres en transportkasse eller boks, hvori plantebeskyttelsesmidlerne kan transporteres sikkert til det areal, der skal behandles. Påfyldning af plantebeskyttelsesmidlet sker i præparatpåfyldet, hvor også tom emballage gøres ren. Spild, der måtte opstå, vil blive omsat i muldlaget. Det er vigtigt, at der gennem en vækstsæson for hver påfyldning anvendes et nyt område i marken/plantagen/etc., så der ikke opstår risiko for opbygning af en punktkilde.

Efter sprøjtearbejdets afslutning skylles sprøjtetanken indvendigt, og restsprøjtevæsken fortyndes med mindst en faktor 50. Den fortyndede sprøjterest tømmes ud på det behandlede areal, hvis der er behov for en egentlig rengøring, eksempelvis når en følsom afgrøde skal behandles i næste sprøjteopgave, eller at sprøjten ikke skal anvendes i en længere periode.

Sprøjte og traktor skal vaskes udvendigt på det behandlede areal. Der kan afhængig af sprøjtes konstruktion og størrelsen af skyllevandstank være behov for at hente yderligere vand til at foretage den udvendige vask. Det er mest effektivt at vaske sprøjten udvendigt umiddelbart efter at en sprøjteopgave, så den sprøjtevæske, der er afsat udvendigt, ikke kan nå at tørre ind. Det er vigtigt, at der gennem en vækstsæson for hver udvendig vask anvendes et nyt område i marken/plantagen/etc., så der ikke er risiko for opbygning af en punktkilde.

Væksthuse

Påfyldning af plantebeskyttelsesmidler i væksthussprøjte eller rygsprøjte, der anvendes i væksthuse, skal ske på en vaskeplads med opsamling af spild, eller i det væksthuse, hvor plantebeskyttelsesmidlet skal udbringes.

Indvendig skylning og fortynding af restsprøjtevæsken vil ofte være den eneste form for rengøring, der er behov for efter anvendelse af væksthussprøjter. Ved egentlig rengøring, eksempelvis i forbindelse med reparation, skal restsprøjtevæsken fortyndes med mindst en faktor 50. Den fortyndede restsprøjtevæske udsprøjtes normalt mest hensigtsmæssigt med lav vandmængde på kulturen. Den fortyndede restsprøjtevæske, som ikke kan udsprøjtes, kan opbevares i en tydeligt mærket beholder, hvoraf det fremgår, at den indeholder vaskevand med rester af plantebeskyttelsesmidler (§4). Vaskevandet anvendes ved næste sprøjtning.

Udvendig rengøring af væksthussprøjter sker primært af hensyn til arbejdsmiljø og bevaring af funktionsdygtighed. Vask skal ske på en vaskeplads med opsamling af vaskevand, eller i det væksthuse, hvor plantebeskyttelsesmidlet er udbragt.

Rygsprøjter

Rygsprøjter skal fyldes og vaskes på vaskeplads eller det behandlede areal.

De tekniske anvisninger for etablering af vaskeplads i [Landbrugets Byggeblade](#) vil fortsat være gældende, og den vejledende tekst er opdateret i overensstemmelse med bekendtgørelsen.

...

Placering af påfyldnings- og vaskeplads

I bekendtgørelsen er det i § 9 bestemt, at vaskepladser med opsamling til gyllebeholder eller anden beholder må ikke etableres nærmere end

1. 50 meter fra almen vandforsyning til drikkevandsformål,
2. 25 meter fra ikke-almene vandforsyning til drikkevandsformål og drænsystemers rens- og samlebrønde samt
3. 50 meter fra overfladevand (vandløb, søer og kystvand) og § 3-naturbeskyttelsesområder).

Afstandskravene til almene og ikke-almene vandforsyninger er de samme, som er gældende for gyllebeholdere ifølge husdyrbekendtgørelsens § 6 stk. 1.

Afstandskrav efter § 9 gælder for vaskepladser, der har en byggetilladelse udstedt efter vaskepladsbekendtgørelsens ikrafttræden.

Påfyldning og vask i marken, plantagen etc.

I bekendtgørelsen er det i § 10 bestemt, at på arealer, hvor plantebeskyttelsesmidler udbringes, må påfyldning og vask af mark- eller rygsprøjte, der anvendes udendørs, ikke ske nærmere end

1. 300 meter fra almen og ikke-almene vandforsyning til drikkevandsformål og
2. 50 meter fra overfladevand og (vandløb, søer og kystvand), drænsystemers rens- og samlebrønde samt § 3-naturbeskyttelsesområder.

Når plantebeskyttelsesmidler fyldes på sprøjten på et udendørs areal, der skal behandles, skal der gennem vækstsæsonen anvendes et nyt område af arealet, for hver gang der fyldes. Tilsvarende skal der anvendes et nyt område af arealet, når sprøjten gøres ren. Hvis afstandskravene ved fyldning og vask ikke kan opfyldes på et areal, kan fyldning og vask ske på et areal med en tilsvarende afgrøde eller kultur.

Ved påfyldning af plantebeskyttelsesmidler i marken: Skift plads fra gang til gang!

...

Påfyldning af marksprøjter

Ved påfyldning af marksprøjte skal der anvendes præparatfyldeudstyr eller udstyr til direkte injektion.

Præparatfyldeudstyr

På de fleste nyere bomsprøjter er der som standardudstyr monteret et præparatfyldeudstyr. De fleste ældre bomsprøjter kan opgraderes med montering af præparatfyld på selve sprøjten. På mindre marksprøjter, eksempelvis visse tågesprøjter, tillader konstruktionen ikke montering på selve sprøjten. I sådanne tilfælde vil være muligt at etablere præparatfyldeudstyr monteret fast på vaskepladsen med opsamling af vaskevand eller som en mobil enhed, der kan medbringe påfyldning på det areal, der skal behandles.

Udstyr til direkte injektion

Udstyr til direkte injektion suger plantebeskyttelsesmidlet fra et antal beholdere, der er placeret på sprøjten. Håndtering af præparatbeholdere i forbindelse med påfyldning eller rengøring skal ske på en vaskeplads med opsamling af vaskevand, eller på det areal som skal behandles henholdsvis er behandlet.

Mobile lagre af plantebeskyttelsesmidler bør placeres i sikker afstand fra vandmiljø, uvedkommende færdsel mv. Lageret bør være aflåst, når det ikke er under direkte opsyn.

...

Rengøring af marksprøjten

Indvendig vask

Ved indvendig vask af sprøjten kan der skelnes mellem fortynding og egentlig rengøring. Fortynding har til formål at skylle sprøjten indvendige flader og fortynde den fortyndbare del af restsprøjtevæsken, således at størstedelen af restsprøjtevæske kan sprøjtes ud på det behandlede areal, og den sidste stærkt fortyndede restsprøjtevæske herefter uden risiko kan udtømmes på det behandlede areal eller på en vaskeplads med opsamling af vaskevand. Den stærkt fortyndede restsprøjtevæske udtømmes gennem bundventilen. Mængden afhænger af sprøjtenes konstruktion.

Antal fortyndinger og sprøjtenes konstruktion har stor betydning for den grad af fortynding, der kan opnås. Ved at dele mængden af skyllevand i 2 til 3 dele, vil restsprøjtevæsken for de fleste marksprøjter blive fortyndet med mindst en faktor 50. Ved en god praksis vil der som regel blive opnået en fortynding til under 1 procent, dvs. mindst en faktor 100.

Den egentlige rengøring har til formål at rengøre sprøjten i en sådan grad, at der ikke er risiko for at skade den afgrøde, der efterfølgende skal sprøjtes. Derfor anvendes ofte rengøringsmidler, der kan opløse en eventuel fedtet hinde på sprøjtenes indvendige overflader. Vaskevand fra denne rengøring skal udbringes på det behandlede areal eller opsamles fra vaskepladsen.

Tøm kun sprøjten helt, når der skal skiftes mellem afgrøder, og eller når det anvendte middel ikke er godkendt i den næste afgrøde (specielt vigtigt i spiselige afgrøder!). Åben bundventilen på klem og kør frem, mens den fortyndede restsprøjtevæske tømmes ud.

Fortynd trinvis to til tre gange!

Der fyldes op med vand til ...	Samlet fortynding	Nødvendig skyllevandskapacitet
100 l à én gang	10 x	90 l
100 l à to gange	100 x	180 l
60 l à én gang	6 x	50 l
60 l à to gange	36 x	100 l
60 l à tre gange	216 x	150 l

Udvendig vask

Under udbringning af sprøjtevæske vil der blive afsat dråber udvendigt på sprøjten. Den største mængde bliver afsat på bom (gælder bomsprøjter) og de dele af sprøjten, der er nærmest dyserne. Vask af sprøjter og traktor, der har været anvendt til udbringning af plantebeskyttelsesmidler, skal derfor ske en vaskeplads med opsamling af vaskevand eller på det areal, hvor plantebeskyttelsesmidlet er blevet udbragt.

Væksthusprøjter kan tilsvarende rengøres på en vaskeplads med opsamling af vaskevand eller i det væksthuse, hvor plantebeskyttelsesmidlet er blevet udbragt.

Ved udvendig vask i marken: Skift plads fra gang til gang!

Uvasket sprøjte og traktor

Nedbør kan afvaske plantebeskyttelsesmidler, der er afsat på ydersiden af sprøjte og traktor. En uvasket sprøjte eller traktor, som er anvendt til udbringning af plantebeskyttelsesmidler, skal derfor placeres på det behandlede areal, vaskeplads med opsamling til gyllebeholder eller anden beholder, eller under tag, så der ikke sker utilsigtet afstrømning af vand med indhold plantebeskyttelsesmidler til vandmiljø, jord mv.

Parkering af denne "rengjorte" sprøjte viser, at midler afsat udvendigt på sprøjten sagtens kan vaskes af med nedbøren.
Foto: Hans Tholstrup.

...

Håndtering af vaskevand

Vaskevand skal indeholde en så lav koncentration af pesticider, at det uden risiko for miljø eller afgrøder kan udbringes på bedriftens markarealer eller virksomhedens areal.

Vaskevand opsamlet i gyllebeholder

Vaskevand opsamlet i en gyllebeholder udbringes i sagens natur sammen med gyllen og skal udbringes efter reglerne i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

Landbrugsbedrifter eller virksomheder, som udbringer gylle med indhold af vaskevand på bedriftens markarealer eller på virksomhedens arealer, skal meddele dette til kommunalbestyrelsen. Dette kan ske i forbindelse med byggeanmeldelse ved etablering af vaskeplads.

Landbrugsbedrifter eller virksomheder, som udbringer gylle med indhold af vaskevand hos tredje mand, skal indhente tilladelse hertil ved kommunalbestyrelsen. Tilladelsen kan søges samtidig med byggeanmeldelse ved etablering af vaskeplads. For eksisterende anlæg indhentes en særskilt tilladelse hos kommunalbestyrelsen. Et ansøgningskema kan findes på Dansk Landbrugsrådgivnings hjemmeside, [LandbrugsInfo](#).

Gylle med indhold af rester af plantebeskyttelsesmidler, som ikke er godkendt til udendørs anvendelse, skal bortskaffes efter reglerne i bekendtgørelsen om affald. Det betyder i praksis, at midler, som ikke er godkendt til udendørs anvendelse, aldrig bør opsamles i gyllebeholder.

Vaskevand opsamlet i anden beholder

Vaskevand opsamlet i anden beholder skal som gylle udbringes i henhold til reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Ifølge husdyrbekendtgørelsens § 24 stk. 5 må udbringning af spildevand ikke give anledning til unødige gener. Endvidere må spildevand i henhold til § 26 stk. 2 ikke udbringes på en måde og på sådanne arealer, at der er fare for at spildevandet strømmer til søer eller vandløb, herunder dræn, ved tøbrud eller regnskyl. For landbrugsbedriften eller virksomheden er hensynet til ikke at risikere at gøre skade på afgrøder sammenfaldende med

det hensyn, at det pesticidholdige vaskevand skal spredes på et tilstrækkeligt stort areal. Der må ikke samlet gennem et år ske overskridelse af den mængde aktivstof, der svarer til den godkendte dosering.

Areal til udbringning af vaskevand

Vaskevandet bør udbringes på arealer, hvorpå der ikke er afgrøder til konsum eller foder, eksempelvis på stub. Det giver sikkerhed for, at udbringningen af vaskevandet ikke giver anledning til restkoncentrationer af pesticider i høstede afgrøder. Ved at udbringe vaskevandet forud for en kornafgrøde eller græs, opnås den størst sikkerhed for, at der ikke opstår risiko for påvirkning af den efterfølgende afgrøde. Det vil også tage højde for, at der kan være sket spild ved uheld, som ikke er bemærket. Vaskevand bør ikke udbringes forud for etablering af bederøer eller andre afgrøder, som er meget følsomme over for sulfonyleureamidler (minimidlerne), såfremt disse anvendes på bedriften. Generelt skal det på den enkelte bedrift vurderes, om der dyrkes afgrøder, der er særlig følsomme for de rester der er opsamlet i vaskevandet. Det er ved beregning af størrelsen af areal til udbringning anvendt den forudsætning, at doseringen af et enkelt planebeskyttelsesmiddel ikke overstiger 1/100 af den forudsatte normaldosering.

Et græsdækket areal er ikke et acceptabelt sted til vask af udstyr, da det ikke er en del af det behandlede areal, med mindre græs er den del af dyrkningssystemet, eksempelvis græsdække mellem rækker af træer eller buske.

Landbrugsbedrifter eller virksomheder, som udbringer vaskevand på bedriftens markarealer eller på virksomhedens arealer, skal meddele dette til kommunalbestyrelsen. Dette kan ske i forbindelse med byggeanmeldelse ved etablering af vaskeplads.

Landbrugsbedrifter eller virksomheder, som udbringer vaskevand hos tredje mand, skal indhente tilladelse hertil ved kommunalbestyrelsen. Det vil normalt ikke være aktuelt at udbringe vaskevand på arealer hos tredje mand.

Mængde af vaskevand og udbringningsteknik

Mængden af opsamlet vaskevand vil afhænge af om vaskepladsen er overdækket samt dens størrelse og anvendelse. Det er nødvendigt for hvert enkelt anlæg at beregne den forventede mængde vaskevand, der skal opsamles.

Udbringning kan eksempelvis ske med udstyr til udbringning af flydende husdyrgødning eller med marksprøjte. Udstyr til flydende husdyrgødning kan ikke anvendes til små vandmængder.

Hvis der anvendes en marksprøjte til udbringning, kan der eksempelvis anvendes en gødningsdyse.

...

Farligt affald

Hvis midler ved uheld blandes eller klumper sammen i sprøjtebeholderen, således at de ikke kan anvendes i en afgrøde, skal den ubrugelige sprøjtevæske bortskaffes som affald. Affaldet skal klassificeres som enten farligt affald eller ikke-farligt affald og bortskaffes efter reglerne i affaldsbekendtgørelsen. Fremgangsmåden afhænger af pesticidets klassificering og koncentration. Hvis den opblandede væske skal klassificeres som farligt affald, skal det bortskaffes i henhold til det kommunale affaldsregulativ for farligt affald. Hvis den opblandede væske derimod ikke skal klassificeres som farligt affald, kan den afleveres til den kommunale affaldsordning for andet erhvervsaffald eller bortskaffes med dagrenovationen.

Hvis indholdet i gyllebeholder eller anden beholder opfylder kriterierne for farligt affald, skal det bortskaffes efter reglerne i bekendtgørelsen om affald. Det kan være aktuelt at vurdere om indholdet opfylder kriterierne efter større uheld, eksempelvis brand i lager med opsamling af spild i gyllebeholder eller anden beholder.

...

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

Bekendtgørelsen trådte i kraft den 8. april 2009 med et års frist til at opfylde krav om vaskeplads med opsamling af vaskevand og krav til udstyr på sprøjter, dvs. at vaskepladsbekendtgørelsens § 3, 6 og 12 træder i kraft den 8. april 2010. Kravene i § 7 og 8 om henholdsvis påfyldning og vask på vaskeplads med opsamling af vaskevand eller på det areal, hvor plantebeskyttelsesmidlet skal udbringes, træder i kraft 8. april 2009.

Tilladelser udstedt efter miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 1 til at udbringe vand, der indeholder rester af plantebeskyttelsesmidler, bortfalder 6 måneder efter bekendtgørelses ikrafttræden.

...

Henvisninger

Bekendtgørelse om påfyldning og vask af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler: [Retsinformation kan læses her.](#)

Landbrugets Byggeblade: [Byggebladene kan læses her.](#)

Vaskeplads til landbrugsmaskiner: [Byggebladet kan læses her.](#)

10-års kontrol af gyllebeholdere:

[Publikationen kan læses her.](#)

10 års beholderkontrol. Teknologisk Institut.

<http://www.godningsbeholderkontrollen.dk>